

Je gemeente uitdagen; omdat het kan!

12 maart 2026

Het zijn tijden waarin veel mensen overrompeld zijn door de chaos die in de wereld, maar ook vaak in de eigen omgeving heerst. Onbegrijpelijke maatregelen die tegen de belangen van veel burgers ingaan, en tegen de gezonde logica. Toch is het zaak actief te blijven werken aan een leefbare samenleving.

De berichten over gebeurtenissen in de wereld zijn niet bemoedigend en doet je achterover leunen. Het werken aan een betere wereld lijkt geen zin te hebben. Toch is het zaak om te zien wat er nog wel mogelijk is, en waar nodig deze ruimte verder op te rekken. Het kan wel!

Het zogenaamde 'uitdaagrecht' is een onbekend stukje wetgeving dat kansen

biedt om de eigen omgeving te verbeteren.

Het uitdaagrecht geeft bewoners de kans om taken van de gemeente (of provincie of waterschap) over te nemen of aan te sturen als zij denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen. Hiermee wordt de overheid 'uitgedaagd'.

[Gemeenten voeren mondiale agenda's uit. De koers keren, het kan wel!](#)

Met het uitdaagrecht hou je de mondiale chaos niet tegen, maar kun je wel je leven in je eigen buurt aangenamer maken.

De gemeenten laten steeds meer taken vallen of verminderen het niveau van de diensten die zij leveren. Zo worden kleine parkjes vaak fantasieloos, want onderhoudsarm, ingericht. In het voorjaar of najaar grootschalig snoeien zodat het weer even mee kan. Toch kan een parkje voor de buurt veel betekenen, mits het is ingericht naar de behoeften van de buurt.

Bewoners die verandering in hun omgeving willen aanbrengen kunnen de gemeente, maar ook de provincie 'uitdagen'. Een voorbeeld van dat laatste is een project waarbij agrariërs een nieuwe invulling aan het provinciale natuurbeleid geven. [In dit voorbeeld](#) gaan boeren en maatschappelijke organisaties, in samenwerking met de provincie, zelf aan de slag met natuurontwikkeling.

De start van het uitdagen betekent met een voorstel komen over een aanpassing van de omgeving. Belangrijk is dat u voor uw idee medestanders krijgt. Aanpassingen in de openbare ruimte gaat iedere omwonende aan. Vaak levert dat ook direct medestanders op die de handen voor het idee uit de mouwen willen steken.

In overleg met de medestanders wordt het basisidee waar nodig aangescherpt zodat het als een concreet voorstel met de gemeente, provincie of waterschap kan worden besproken. Hoe dat proces verloopt hangt sterk af van de invloed die de plannen kunnen hebben op de omgeving, het verkeer, beheer en op de kosten. Als een plan of een deel van een plan door de bewoners wordt opgepakt, hoort daar budget bij. Het is niet de bedoeling dat bewoners de realisatie uit eigen middelen moeten financieren. Het uitdaagrecht is niet bedoeld om de gemeente geld te besparen, maar om de leefomgeving te verbeteren.

Wees je bewust van tegenstrijdige voorkeuren en belangen. Meer speelruimte voor kinderen kan ten koste gaan van parkeerplaatsen. Dat vergt overleg met andere buurtbewoners. Aanpassingen van de inrichting van de straat, trottoir of rijweg, kan grote gevolgen hebben. Bijvoorbeeld voor de beplanting, de afwatering, bereikbaarheid van de buurt of veiligheid van spelende kinderen. Vaak tegenstrijdige belangen die goed overleg vergen en wel voordat naar de overheid wordt gecommuniceerd.

In veel dorpen en steden sleutelen bewoners al aan hun omgeving. Een voorbeeld is de Schepenstraat in Rotterdam.

Een herinrichting in de Schepenstraat was hard nodig:

- Verzakte stoepen, losse tegels, extra trapredes nodig om de huizen in te komen;
- Fietsparkeren was chaotisch;
- Je kon niet met je fiets vanaf de stoep de weg op door aaneengesloten parkeerplekken;
- Wateroverlast op straat bij piekbuien;
- Verwaarloosde plantsoenen met 'prikgroen';
- Huisaansluitingen op het riool die afbraken door de verzakking;
- Er werd te hard gereden in de straat ondanks 30 km/u.

De gemeente maakte in eerste instantie een herinrichtingsplan. Een plan dat volgens de bewoners niet recht deed aan de aanwezige kwaliteiten van de straat en waarbij alle bomen zouden worden gekapt. De bewoners van de straat kwamen met alternatieve plannen en stapten naar de gemeente. Zij maakten een '[spoorboekje](#)' (PDF) voor bewoners elders die ook hun leefomgeving willen aanpakken.

Ook de Landelijke Samenwerkingsverband Actieve bewoners heeft veel kennis en informatie voor bewoners die aan de slag willen. [Lees hier meer over het 'uitdaagrecht'](#).

Voor voorstellen die over waterschappen gaan, is [hier meer informatie](#) te vinden.

Of bezoek de website van het [kennisnetwerk uitdaagrecht](#).

Het uitdaagrecht is misschien wel de meest tastbare vorm van een werkende samenleving. Tijd om er gebruik van te maken.